

Megatrendivisa

Kymmenen kysymyksen trendivisa tarjoaa hauskan tavan pureskella megatrendien taustalla vaikuttavia ilmiöitä ja testata tulevaisuustietoa. Vastaukset ja lähteitä löydät tämän dokumentin kääntöpuolelta. Jos kysymykset loppuvat kesken, niin keksi rohkeasti lisää!

Kesto: 15 min.

Osallistujamäärä: ei väliä

Kysymykset

1. Maailman luonnontila on hälyttävä. Kuinka montaa prosenttia Maan pinta-alasta on luonnontilaista?
 - a. 16 %
 - b. 22 %
 - c. 31 %
2. Elintapojemme ilmastovaikutusta voidaan mitata ja vertailla keskenään hiilijalanjäljellä, joka kuvaa ihmisen tuottamia ilmastopäästöjä. Mikä on suomalaisten keskimääräinen vuotuinen hiilijalanjälki? Entä mikä olisi kestävä taso?
 - a. 2,5 tonnia eli 2,5 t CO₂-ekv.
 - b. 6 tonnia eli 10,0 t CO₂-ekv.
 - c. 10 tonnia eli 10,0 t CO₂-ekv.
3. Väestö on kasvanut yhdessä vuosisadassa noin miljardista noin kahdeksaan miljardiin. Mitä maailman väkiluvun ennakoidaan olevan kuluvan vuosisadan loppuun mennessä?
 - a. yli 10 miljardia
 - b. yli 13 miljardia
 - c. yli 20 miljardia
4. Suomalaisten fyysinen terveys on parantunut, mutta vastaavaa muutosta ei ole saatu aikaan mielenterveydessä. Kuinka monta prosenttia suomalaisten työkyvyttömyyseläkkeistä on mielenterveysperusteisia?
 - a. 28,8 prosenttia
 - b. 53,2 prosenttia
 - c. 61,5 prosenttia

5. Demokratian kamppailu kovenee. Kuinka paljon maailman väestöstä elää ei-demokraattisiksi luettavissa valtioissa?
 - a. 30 %
 - b. 50 %
 - c. 70 %
6. Luotettava tieto on toimivan demokratian edellytys. Missä näistä maista on vahvin luotto uutisiin?
 - a. Portugali
 - b. Suomi
 - c. Iso-Britannia
7. Meneillään on murros kohti internetin seuraavaa vaihetta, jota kutsutaan nimellä web 3.0. Mistä sanoista muodostuu lyhenne DAO?
 - a. democratic analytic organisation
 - b. default autonomous output
 - c. decentralised autonomous organisation
8. Lähes 70 prosenttia 16–89-vuotiaista suomalaisista käyttää sosiaalista mediaa. Mitä sosiaalisen median kanavia suomalaiset käyttävät eniten?
 - a. Youtubea, Facebookia ja Instagramia
 - b. Facebookia, Twitteriä ja Instagramia
 - c. Tiktokia, Youtubea ja Instagramia
9. Kuinka paljon maailman rikkain 10 prosentin väestönosa saa kaikista tuloista?
 - a. 11 prosenttia
 - b. 30 prosenttia
 - c. 52 prosenttia
10. Mitä tarkoitetaan ekosysteemitilinpidoilla?
 - a. Se tarkoittaa talouden järjestelmää, jossa materiaalit ja tuotteet pidetään mahdollisimman pitkään kierrossa niin, että niiden arvo samalla säilyy. Tuotanto ja kulutus synnyttävät mahdollisimman vähän hukkaa ja jätettä.
 - b. Se tarkoittaa jonkin tuotteen, toiminnan tai palvelun aiheuttamaa ilmastokuormaa eli sitä, kuinka paljon kasvihuonekaasuja tuotteen tai toiminnan elinkaaren aikana syntyy. Useimmiten raportointi tapahtuu hiilidioksidiekvivalenteina (CO₂e), mikä huomioi hiilidioksidipäästöjen lisäksi myös muut merkittävät kasvihuonekaasupäästöt, keskeisimpinä metaanin (CH₄) ja ilokaasun eli dityppioksidin (N₂O).
 - c. Se tarkoittaa vihreän talouden tilinpitojärjestelmää, jossa seurataan ja mitataan luontopääoman tilaa tuomalla biodiversiteetti mukaan kansantalouden seurantaan. Ekosysteemitilinpidon avulla on mahdollista myös tarkastella ekosysteemin kytköksiä esimerkiksi taloutta, työllisyyttä ja hyvinvointia kuvaaviin tunnuslukuihin.

Vastaukset: 1: a, 2: c, 3: a, 4: b, 5: c, 6: b, 7: c, 8: a, 9: c, 10: c.

Taustoitusta vastauksiin ja lähteitä:

- **Kysymys 1:** 16 prosenttia Maan pinta-alasta on enää jokseenkin luonnontilaista. Ks. tarkempi lähde: IPBES (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) (2019a) [Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services](#)
- **Kysymys 2:** Hiilijalanjälki ilmaistaan hiilidioksidiekvivalentteina, joka kuvaa eri kasvihuonekaasupäästöjen yhteenlaskettua ilmastoa lämmittävää vaikutusta. Kulutusperäisten päästöjen kestäväksi tasoksi on arvioitu noin 2,5 t CO₂- ekv./hlö vuonna 2030, jos maailmanlaajuinen ilmaston lämpeneminen halutaan rajoittaa 1,5 asteeseen. Ilmastopaneeli on arvioinut, että kotitalouksien hiilijalanjäljen tulisi pienentyä noin 70 %, kun verrataan vuoden 2016 hiilijalanjälkeä vuoden 2030 ilmastotavoitteisiin. Ks. tarkempi lähde: [Ilmastovuosikertomus 2022](#), ympäristöministeriön julkaisuja 2022.
- **Kysymys 3:** Maailman väkiluvun odotetaan kasvavan nykyisestä kahdeksasta miljardista yli kymmeneen miljardiin vuosisadan loppuun mennessä. Ks. tarkempi lähde: [World Population Prospects 2022, United Nations, 2022](#)
- **Kysymys 4:** Suomalaisten työkyvyttömyyseläkkeistä on mielenterveysperusteisia 53,2 prosenttia. Tämä ei suoraan kerro työikäisten mielenterveyden häiriöiden kasvusta, vaan enemmänkin muutoksesta psyykkisten kysymysten roolissa ja merkityksessä. Vähintään joka viides suomalainen kokee vuoden aikana mielenterveyden häiriöitä ja joka viides sairastuu elämänsä aikana masennukseen. Ks. tarkempi lähde: [Mieli ry / Tilastotietoa mielenterveydestä](#)
- **Kysymys 5:** Vuoden 2021 tilastojen mukaan 70 prosenttia maailman ihmisistä elää ei-demokraattisiksi luettavissa valtioissa. Kehityssuunta on huolestuttava, sillä vuonna 2011 vastaava luku oli 49 prosenttia. Ks. tarkempi lähde: [Democracy Report 2022: Autocratization Changing Nature?](#)
- **Kysymys 6:** Vuonna 2022 69 prosenttia suomalaisista luotti useimpiin uutisiin. Vielä vahvemmin suomalaiset luottivat itse seuraamiinsa uutisiin: 75 prosenttia vastaajista luotti itse useimpiin seuraamiinsa uutisiin Missään muussa vertailussa olleessa maassa luotto uutisiin ei ollut näin korkea. Portugalissa vastaavat luvut olivat 61 % ja 61 % ja Iso-Britanniassa 43 % ja 34 %. Ks. tarkempi lähde: [Uutismedia verkossa 2022 -tutkimus](#).
- **Kysymys 7:** DAO muodostuu sanoista decentralised autonomous organisation. DAO:t liittyvät Web3:n eli internetin seuraavaan polveen, niin sanottuun hajautettuun internettiin. Sen perusteknologia on lohkoketju eli hajautettu digitaalinen lokikirja. Lohkoketjun käyttäjät varmentavat yhdessä tämän lokikirjan, jolloin se ei ole yhden toimijan takana. Lohkoketjujen päälle voidaan rakentaa älysopimuksia, eli itseään valvovia sopimuksia, jotka poistavat tarpeen kolmannelle osapuolelle luottamuksen rakentajana. Kun älysopimukseen kirjataan yhteisön pelisäännöt, muodostuu uudenlainen organisaation muoto DAO eli hajautettu autonominen organisaatio. Niitä voi pitää digitaalisen ajan osuuskuntina. Ks. lisää esimerkiksi: [Web 3.0 ja eteneminen kohti uutta internetiä – Mistä on kyse ja mitä se meille tarjoaa?](#)

- **Kysymys 8:** Suurimpia suomalaisten suosimia sosiaalisen median kanavia ovat heinäkuussa kerätyn 2022 datan mukaan: 1. YouTube, 3 miljoonaa käyttäjää, 2. Facebook, 2,9 miljoonaa käyttäjää, 3. Instagram, 2,3 miljoonaa käyttäjää. Ks.tarkempi lähde: [Digitaaliset elämäntavat 2022 -tutkimus](#).
- **Kysymys 9:** Maailman rikkain 10 prosentin väestönosa saa 52 prosenttia kaikista tuloista ja omistaa 76 prosenttia kaikesta varallisuudesta. Ks. tarkempi lähde: [World Inequality Report \(2022\)](#).
- **Kysymys 10:** Ekosysteemitilinpito on vihreän talouden tilinpitojärjestelmä, jossa seurataan ja mitataan luontopääoman tilaa tuomalla biodiversiteetti mukaan kansantalouden seurantaan. Ekosysteemitilinpidoon avulla on mahdollista myös tarkastella ekosysteemin kytköksiä esimerkiksi taloutta, työllisyyttä ja hyvinvointia kuvaaviin tunnuslukuihin. Vastaus a viittaa kiertotalouteen ja b hiilijalanjälkeen. Ks. lisää esim.: <https://www.syke.fi/ekosysteemitilinpito>